

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Kubilay BUYRUK*

Soykırım: Tarihler 1944 yılını gösterdiğinde Raphael Lemkin soykırım kelimesini ilk defa kullandı. Soykırım genel olarak bir ırkı, dini grubu veya bir milleti kısmen veya tamamen yok etmek için gerçekleştirilen eylemleri kapsamaktadır. Soykırımın uluslararası tanımına göre grup üyelerini öldürmek; grup üyelerine ciddi bedensel ya da ussal zarar vermek; fiziksel olarak kısmen ya da tamamen yok etmek kastıyla, grubu ağır yaşam koşullarına maruz bırakmak; grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirler koymak; grup içindeki çocukları zorla bir başka yere nakletmek soykırım olarak değerlendirilir. Dünya genelinde en bilinen soykırım Nazilerin uygulamış olduğu soykırımdır. Ayrıca bizi de yakından ilgilendiren bir konu olarak bakıldığında Ermeniler de Azerilere karşı soykırımlar uygulamışlardır. Bu olaylar soykırım suçuna örnek verilebilir.

Savaş Suçları: Genel olarak tanımlarsak savaş sırasında ortaya çıkan sivil halka karşı yapılmış suçlardır. Devletlerarasında olan çatışmalarda savaş kurallarının ihlali savaş suçu sayılmaktadır. Savaş suçları Uluslararası Ceza Mahkemesinde geçen suçlardan biridir. UCM 8. Maddesinde savaş suçlarını anlatmaktadır. Buna göre; Kasten öldürme; Biyolojik deneyler dâhil işkence veya insanlık dışı muamele; İnsan vücuduna veya sağlığına kasten büyük ıstırap verme veya ciddi yaralamaya sebep olma; Askeri gereklilik olmadan, yasadışı ve keyfi olarak malların yaygın yok edilmesi veya sahiplenilmesi; Bir savaş esirinin veya koruma altındaki bir diğer şahsın, düşman devlet silahlı kuvvetlerinde hizmet etmeye zorlanması; Bir savaş esirinin veya koruma altındaki bir diğer şahsın, kasti olarak adil ve olağan yargılanma hakkından yoksun bırakılması; Hukuka aykırı sürgün, nakletme ya da hapsedme; Rehine alınması savaş suçu olarak değerlendirilir.

Ambargo: Bir ülkeye belirli şartları kabul ettirmek için ekonomik veya kültürel olarak kısıtlanmasıdır. Çok etkili olarak kullanılan bir yöntemdir. Ekonomik ambargoda, bir ülkeye gelen tüm ekonomik faaliyetleri engellemek kısıtlamaktır. Bu o ülkenin ekonomisinin zarar görmesine neden olmaktadır. Kültürel ambargo ise o ülke için kültürel faaliyetlerin askıya alınması halidir. Günümüzde birçok medeniyet gelişen ve değişen dünya kültürüne ambargolar yüzünden ayak uyduramamaktadır. Ekonomik ambargo etkili bir biçimde gözdağı vermektedir. Ekonomisinin bozulmasını istemeyen ülkeler çeşitli şartları kabul etmek zorunda kalırlar. Türkiye 1974 Kıbrıs Barış Harekâtını yaptıktan sonra ABD tarafından ambargoya maruz kalmıştır. Silah ve ekonomik yardımları askıya alan ABD, Türk ekonomisini derinden etkilemiştir. Bu olay sonrasında Türkiye her alanda kendi yerli üretimi teknolojilerini kullanmaya önem göstermiştir.

Uluslararası Ceza Mahkemesi: Uluslararası sistemde meydana gelen suçları araştırmak, incelemek ve ceza vermek amacıyla kurulan bir mahkemedir. Bu mahkemede devletler değil gerçek kişiler yargılanmaktadır. Merkezi Hollanda'nın La Haye kentindedir. UCM' den önce Nürnberg, Japonya da özel askeri mahkemeler kurulmuştur. Bunlar genellikle bölgesel suçlara bakmışlardır. UCM'nin kurulmasına neden olan antlaşmaya Roma Statüsü denmektedir.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Üçüncü Sınıf Öğrencisi ve UİO Dergisi Baş Editörü

UCM 1 Temmuz 2002 de göreve başladı. Kurulduđu tarihten itibaren olan tüm suçlar UCM' de yargılanabilir. UCM, uluslararası alanda suçlara karşı caydırıcılık oluşturmak ve güven ortamını sağlamayı amaçlamaktadır.